

7) Hroznou krátkozrakost do vzdálenější budoucnosti představuje úřední cenzura, která zastavuje vydávání křesťanských tiskopisů, překrývá je bezpočtem bílých skvrn, ale vídeňským a místním komunistickým plátkům ochotně napomáhá, aby mohly štvát lid proti náboženství, církvi a jejich služebníkům těmi nejhlupejšími smyšlenkami.

8) Dočasně, zejména krátce před parlamentními volbami, byly desítky uznávaných křesťanských smýšlejších mužů (mezi nimi univerzitní profesori) bez jakékoliv předtuchy a bez důvodu uvězněni v Ilavě, v celách pro zločince, týdny bez výslechu tam byli oni muži duševně týráni a v některých případech propuštění až po měsících, aniž vůbec věděli proč?

9) Bratislavskou kapitolu poničil zákon o pozemkové reformě (předválečný odhad po odečtení zabavené půdy, tedy z pouhé dvanáctiny skutečné hodnoty), dále Holubovou škálou (při snížení úroků z pachtu) a nezhodnocením válečných půjček (které musela svého času poskytnout pod velkým morálním tlakem) natolik, že stallum ani zdaleka nevynáší tolik, co potřebuje k nejprostší obživě a vydělá vetchý nádeník té nejnižší kategorie. Tyto zákony jsou do nebe volající, nespravedlivé a nedemokratické.

Všechny tyto stížnosti předkládáme Vaší osobě s prosbou, abyste je prověřil a nechal spravedlivě, podle zákona a s pochopením vyřídit, a s nadějí, že Vás tolik velebený cit pro spravedlnost věc neponechá jen u slov, ale že ji promění v skutky!

Podepsání oddaní

Bratislava, 20. září 1921.

[...] Jménem kolegiální kapituly

Dr. Franz Koperniczky
probošt dómu, senátor.

Dr. Simon Való
Canonicus Lector

1 – Dnes Hlboká cesta.

T. G. Masaryk P. O. Hviezdoslavovi
Liptovský Sv. Mikuláš, 21. září 1921

/82

Pri príchodu na Slovensko spechám, drahý majstre, aby som Vás pozdravil.¹ Obnovená vlasť čaká, že rozmnožíte ešte svojim dielom jej poklady kultúrne. Ľutujem, že nemohol som Vás ešte vidieť.

T. G. Masaryk

TELEGRAM

AŮTGM, f. T. G. Masaryk, sign. L(CD)-43-IX, k. 602. Opis odeslaného telegramu, strojopis.

Prezident na Slovensku. V Ružomberoku. V Liptovském Sv. Mikuláši. *Lidové noviny* (29) 1921, č. 474, 22. 9., s. 2–3. Otištěno též: Pán prezident na Slovensku. V Ružomberoku. V Lipt. Sv. Mikuláši. Pozdrav pána prezidenta Hviezdoslavovi. *Slovenský denník* (4) 1921, č. 216, 23. 9., s. 3, a v dalších listech.

1 – Prezident Masaryk tehdy absolvoval cestu po Slovensku. Prijel 19. 9. 1921 do Bratislavy, 21. září navštívil Liptovský Sv. Mikuláš, kde mu byl mj. vyřízen pozdrav od nemocného básníka Pavla Országha-Hviezdoslava. Masaryk odpověděl tímto telegramem.

[M. Mičura]¹ T. G. Masarykovi
Bratislava, 26. září 1921

/83

V Bratislave, dňa 26. septembra 1921.

Pane prezidente!

Vyhovujúc pokynu danému mne vo vlaku, dovoľujem si predostrieť svoje dojmy z Vašej cesty,² pane prezidente, vyplývajúce doteraz viacej z mojej skúsenosti a politických náhľadov než zo zovňajších prejavov a účinkov. Dal som zároveň zostaviť správu tlače všetkých troch jazykov, ktorú behom týždňa rovněž predostrem.

Na schôdzi zástupcov politických strán, ktorú som zvolal bezprostredne pred Vaším príchodom k porade o účasti politických činiteľov pri uvítaní, vytykal poslanec dr. Dérer, že o prvej ceste náčelníka štátu ako o významnom politicum [!] vypočuté mali byť parlamentné kruhy, aby mohli uplatniť svoj vplyv na dobu a dĺžku návštevy, na cestu a sprievod, menovite aj preto, aby bolo dost času k impozantnému privítaniu zo strany širokých neúradných más. Výtka, že politické kruhy boli pražským poriadateľstvom akosi ignorované, korigovaná bola vyslovenou Vašou žiadosťou, aby do Břeclavy³ dostavili sa traja Slováci, ktorí by Vás sprevádzali po celej ceste Slovenskom. Žiadosť o sprievodcov vysvetlil som politickým stranám tak, že pán prezident si praje mať vo svojom oficiálnom sprievode reprezentantov občianstva a požiadal som, aby štyri štátne strany menovali mne svojich zástupcov, ktorých som k ceste pozval. Boli to za národnú a roľnícku posl[anec] dr. Šrobár (náhradník posl[anec] Janček), za ľudovú posl[anec] dr. Kmeťko (náhradník posl[anec] Hlinka), za soc[iálne] dem[okratickú] posl[anec] dr. Dérer (náhradník posl[anec] Pocisk a posl[anec] dr. Markovič), za nár[árodné] soc[ialistickú] posl[anec] Hrušovský. Vlúdne prijatie a pozvanie k spoločnému stolovaniu pôsobilo veľmi dobrým dojmom. Menovite poslanec Hlinka pod dojmom pozvania upravil svoju reč v Ružomberku na nadšený prejav lojality.⁴

Na zmienenej porade vyslovil sa zástupca nemeckomaďarskej soc[iálnej] demokracie posl[anec] Wittich, že jeho strana z principiálnych dôvodov a zo solidarity s brnianskymi nezúčastní sa oficiálne uvítania ani slavnostného zasadnutia na radnici. Uistil však, že neúčast' nesmie sa vysvetľovať neúctou k hlave štátu, alebo osobe T. G. Masaryka. Príslušníci strany, ako jednotlivci vítať budú vraj na uliciach. Kresťanskí socialisti uvítania sa zúčastnili. Zamýšľali ovšem využiť príležitosti k nacionálnym žiadosťam, nie tak